

TEDENSKESLIKE

PRILOGA DOMOVINI

Leto IV.

V Ljubljani, dne 19. januarja 1928

3. štev.

Petrograd — Leningrad

Dve sto let je poteklo, odkar je umrla ruska carica Katarina I., druga žena carja Petra Velikega, ustanovitelja največjega mesta velike Rusije, Petrograda, katero so boljševiki po 214 letih prekrstili v Leningrad.

Pri tej priliki bo vsakogar zanimalo, kako je nastalo to ogromno mesto, ponos Rusije in kdo sta bila moža, po katerih so ga nazivali.

Peter Veliki, ruski car od l. 1682. do 1725., ustanovitelj velike Rusije se je rodil l. 1672 pri Moskvi. Ker so bili njegovi bratje telesno ali duševno manj vredni, so ga proglasili že z desetimi leti za carja, vladala pa je nekaj let namesto njega njegova mati. V prvih letih vladanja je imel velike neprilike z duševno zelo omejenim polbratom Ivanom in polsestro Zofijo. V mladih letih se je mnogo učil in odšel tudi v inozemstvo, kjer pa se ni izdal za carja radi tega, da se je lažje izobraževal. Znano je, da je pod imenom Peter Mihajlov delal v ladjedelnici kot tesar. Izučil se je gradnje ladij.

Ko se je povrnil v domovino, je poklical na svoj dvor razne svetovne učenjake. Zmanjšal je znatno davkatve kmetov, vpeljal šole, zboljšal ceste in kanalizacijo in uredil še mnogo drugega. Kot prosvetno zelo napreden, je omejil oblast duhovščine, ki je mnogo škodovala narodni izobrazbi. Strogo je nastopil proti praznovrststvu, ki je bilo zelo razširjeno med ruskim narodom. Peter Veliki je v Rusiji vpeljal tudi tiskarstvo, ki je drugod v tej dobi že precej cvetelo. Pa tudi vojaško je državo zelo ojačil; posebno pozornost je posvetil mornarici tako, da se je uspešno boril proti vsem sovražnikom. Baš ob priliki vojne s Švedsi je pričel graditi trdnjavo ob izlivu velike reke Neve v morje, iz katere se je kasneje razvilo veliko mesto Petrograd. Mesto se je zelo hitro širilo, posebno radi tega, ker je bilo na izredno važni prometni točki.

Obseg mesta je znašal pred svetovno vojno, ko je bilo mesto kot prestolnica na višku svoje slave, 30 km, prerez pa 13 km. V mestu so bile zgrajene že takoj pri njegovem razvoju velikanske palače, med katerimi so vodile krasne ceste. Ko je bil Petrograd na višku procvitanja je bilo v mestu nad 600 ravnih, moderno urejenih cest in nebroj velikanskih trgov.

Pod carjem Petrom se je zbudila velika Rusija, katero voditi niso bili kos carjevi nasledniki. Mesto dobrega, zdravega, so uvedli na dvoru mnogo slabega in nebroj razvad nezdrave evropske gospode. Uničili so sami to, kar je upeljal njih veliki prednik. Dočim

sta dvor in Petrograd uživala, je kmet ostal na svoji stari stopinji in v mnogem še celo nazadoval. V Rusiji je raslo nezadovoljstvo in to je privedlo do preloma, ki se je strašno maščeval nad vladarsko hišo, a še bolj nad ubogim ljudstvom. Tisoči in tisoči so zapadli smrti.

Izbruhnila je l. 1916. revolucija, katero so vodili prvotno zmernejši ljudje. Le-te so zopet vrgli prenapeti nezadovoljneži, obetajoč ljudstvu zlate čase svobode, v katerih bodo imeli priliko maščevati se za vse dosedaj utrpele krivice.

Vodstvo sa prevzela velika revolucionarja Ljening in Trockij,

pri delu pa so jima pomagali razni nezadovoljneži, najbolj pa največji koristolovci in škodljivci Rusije — židje. Kmetstvo ljudstvo so pridobili s tem za revolucijo, da so mu obljubljali razdelitev velikanskih posestev, ki so bila poprej last cesarjev in druge velike gospode. Narod je verjel, a se pri tem zelo varal. Dali so, ali največ svojim prijateljem in jih postavili za komisarje, nadziratelje ubogega ljudstva, ki je odsluhob trpelo še več, kot pa pod vladarstvom carjev.

Ljening, ruski odvetnik, rojen l. 1870., ki je bil radi svojega protidržavnega delovanja izgnan v Sibirijo in se je kasneje zadrževal v Franciji, Nemčiji in Švici, je mislil, da bo s silo uvedel svoje boljševiške nauke. Ali varal se je, kajti stvar na papirju izgleda vse drugače kakor pa je v resnici. Človek ni stroj in se ne da naviti. Mogoče je mislil dobro, morda se je hotel le maščevati ali pa je storil to, da postane slaven; naj si bo eno ali drugo, ni mu uspelo. Velika revolucija je dokazala, kako škodljivi so nauki komunizma in kako daleč je še do tega, da bi bili vsi ljudje enaki, namreč tisti, ki hočejo in znajo delati in tisti, ki ne znajo in nočejo. Ne ruski narod, le njegovi koristolovni voditelji so peli slavo nove-

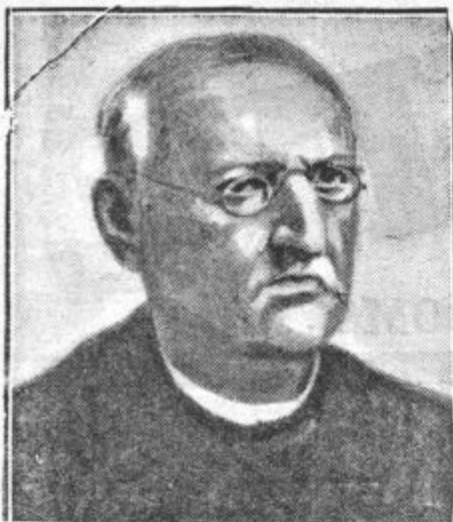
mu nekronanemu carju, smešili in uničevali, kar je bilo starega in prekrstili tudi Petrograd v Leningrad.

Danes po desetih letih vidimo povsod, da Rusija ni prav nič napredovala, da je propadla industrija, poljedelstvo in sploh vse, da je beda še neprimernejša večja kakor je bila pod vlado carjev. Obdržali so vojaštvo in rdeča vojska porabi več, kakor je porabila carska, policija je še strožja in zapori še bolj napolnjeni.

Da pa je to resnica, je nepobiten dokaz pač to, da sedanja vlada že išče druga pota in da je izgnala najboljše Ljeningove prijatelje. Morda bi tudi Ljeninga zadela ista usoda, če bi še živel.

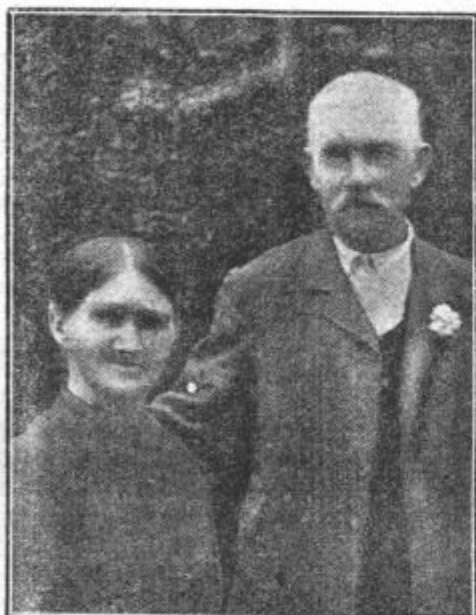


Ljening govori...



Andrej Einspieler, buditelj in vodja Slovencev na Koroškem v preteklem stoletju. Dne 16. t. m. smo obhajali 40letnico njegove smrti

Desno:
Božičevanje Slo-
venskih orožnikov
v Kočanah v Južni
Srbiji. S Slovenci
so zbrani v krogu
tudi pravoslavni
bratje. Skupno ču-
vajo granico s
krvjo in žrtvami
osvobojene zemlje
in so združeni v
najlepši bratski slo-
gi tudi pri prosla-
vi najlepšega praz-
nika, praznika mi-
ru



Janez Funda, 84letni posestnik na Brun-
ski gori in zvest prijatelj našega na-
šega naprednega časopisja, in njegova
80letna žena Marija sta obhajala zdra-
va in čila svojo zlato poroko na naj-
večje veselje svojih štirih še živih
otrok, vnukov in pravnukov ter vse so-
eske



Ruski car Peter Veliki, ki je šel po svetu kakor navaden
delavec, da spozna Evropo in potem svoj narod nauči
vsega, kar mu je bilo potrebno k napredku



Dr. Demeter Bleiweis-Trsteniški, vnuk
»očeta naroda« Janeza Bleiweisa, je bil
šef-zdravnik Osrednjega urada za za-
varovanje delavcev, pisatelj mnogih
učenih razprav o zdravilstvu in eden
naših najuglednejših zdravnikov. Za-
služni mož je v duševni zmedenosti po-
segel po orožju in si sam končal svoje
delavno življenje v 56. letu starosti



Levo:
Juro Cerovšek, usta-
novitelj Sokola v Šmar-
ju pri Jelšah in vrl de-
lavec za narod, rodom
iz St. Vida pri Grobe-
nem, je po dolgi bolezn-
i preminil v 57. letu

Desno:

Skupina veselih ljub-
ljanskih športnikov in
športnic na velikem
ljubljanskem plesu





Miss Marjorie Frankoinova je o priliki poplav na Angleškem mnogim ljudem rešila življenje.



Katarina I., žena ruskega carja Petra Velikega, je iz služkinje postala velika in slavna ruska carica



Carjevič Aleksej Petrovič, ki ga je dal njegov oče Peter Veliki umoriti



Bolgarski kralj Boris je pred kratkim lahno obolel in mora ostati v postelji



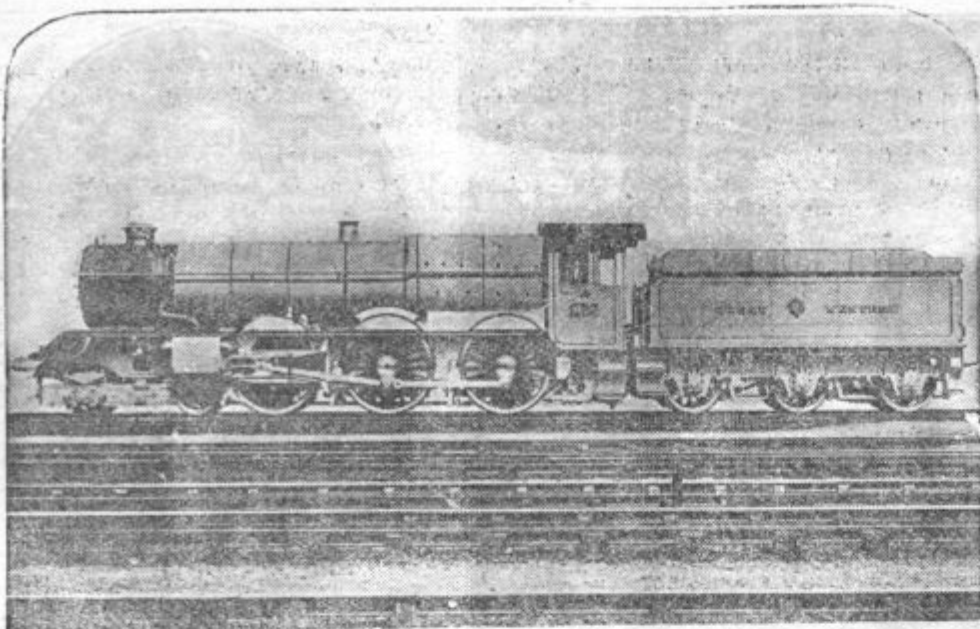
Ameriško zlato za Francijo. Sodi, natovorjeni z zlatom, na pariški postaji



Belgijska kraljica živi nekaj tednov s svojim možem, kraljem Albertom, in sinom v Švici, kjer prav pridno smuča,

Povodenj v Londonu. Poslednje besenje narasle Temze v osrčju Londona je povzročilo velika razdejanja in seveda tudi zelo veliko škodo. Slika nam kaže ruševine v neposredni okolici westminsterske opatije in v bližini parlamenta. Vodna sila je vsepovsod, kjer je zapustila strugo in prestopila bregove, porušila vse ovire in z razdejanji pokazala svojo moč. — Meščani ne pomnijo take povodnji, da bi reka Temza niti Londonu, nresolici Angleške ne priza-





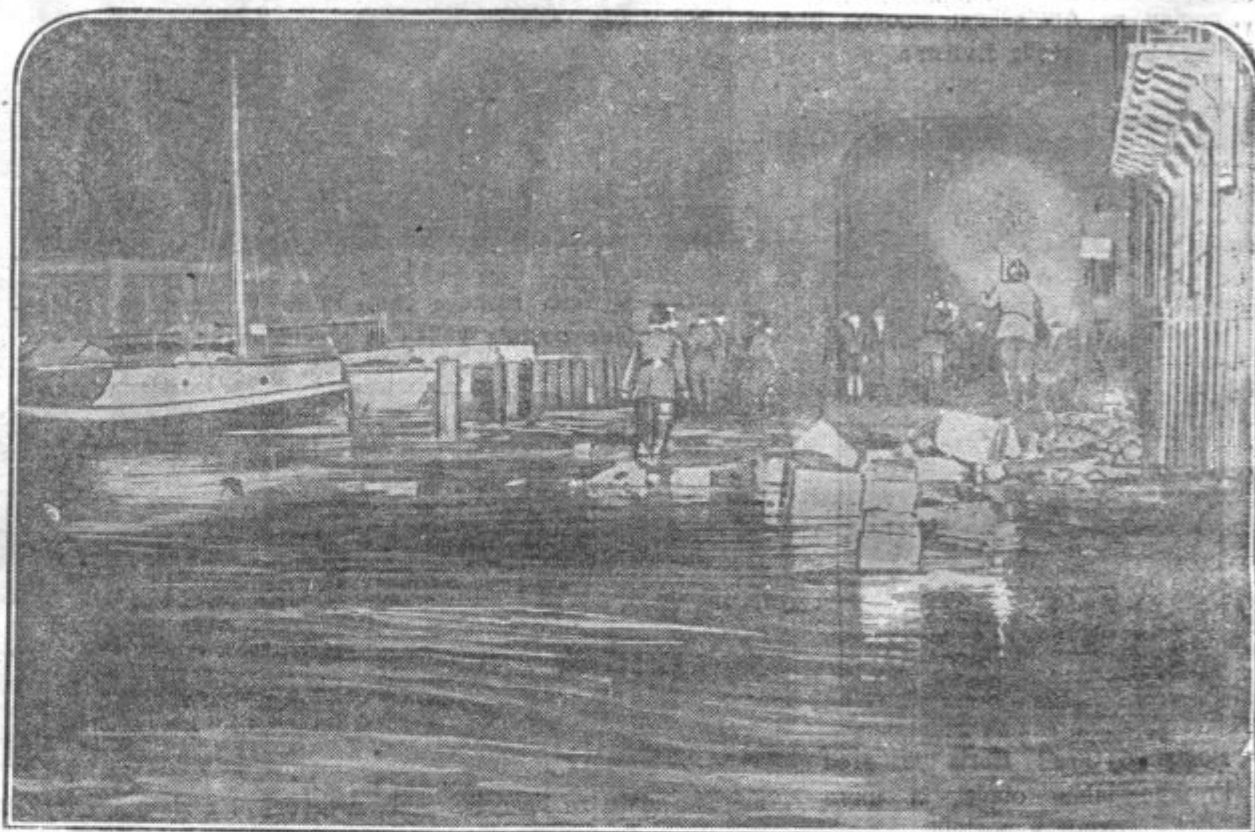
Desno:
Calvin Coolidge,
predsednik ameri-
ških Zed. držav



Levo:
Velikanska lokomo-
tiva, kakoršne so se-
daj vpeljali na An-
gleškem.



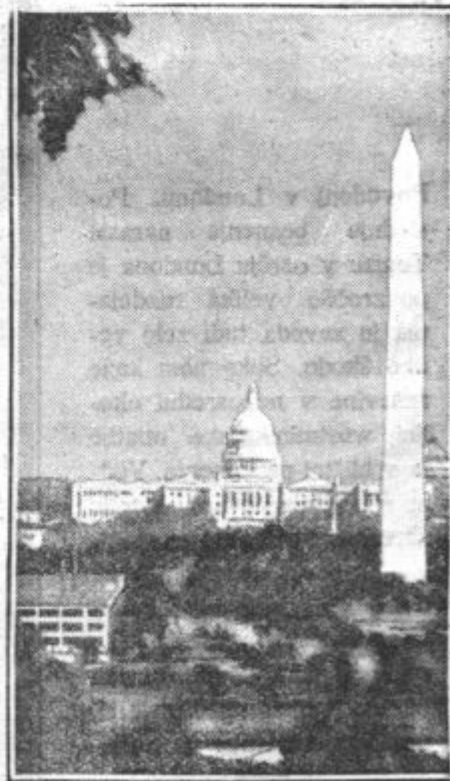
Ruth Snyderjeva, ki je pred le-
tom v Ameriki skupno s svojim
ljubimcem Juddom Grayem na
zverinski način umorila svojega
moža in je bila minuli teden usmr-
čena na električnem stolu



Slika povodnji v Londonu, ki je napravila v tem orja-
škem mestu neprecenljivo škodo



Desno:
Bela hiša v Washing-
tonu, kjer stanuje pred-
sednik Zedinjenih dr-
žav ameriških



Levo:
Fakirska umetnost. 1.
Fakir Taimu, ki se da-
je za 14 ur pribiti
na zid. 2. Paul Scholl-
köpf z Nürnberga, ki
si z jeklenimi iglami
prebada lice, ne da bi
čutil kake bolečine. 3.
Kozak Bazilij Juanov
si zabada nože v usta